

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Hany Pipkové v právní věci **žalobce: V. D. T.,** zastoupeného JUDr. Petrem Kučerákem, advokátem se sídlem Brno, třída kpt. Jaroše 5, proti **žalovanému Ministerstvu vnitra, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3**, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně č. j. 36 Az 641/2003 - 37 ze dne 6. 11. 2003,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Včas podanou kasační stížností napadl žalobce (dále jen „stěžovatel“) nadepsaný rozsudek Krajského soudu v Brně, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM-589/VL-11-ZA-03-2003 ze dne 10. 4. 2003. Rozhodnutím správního orgánu nebyl stěžovateli udělen azyl pro nesplnění podmínek uvedených v ust. § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Zároveň žalovaný správní orgán rozhodl, že se na stěžovatele nevztahuje překážka vycestování podle ust. § 91 tohoto zákona. Soud ve svém rozsudku posoudil žalobu jako nedůvodnou, neboť stěžovatelem ve správním řízení uváděné důvody nelze považovat za pronásledování ve smyslu příslušných ustanovení zákona č. 325/1999 Sb. Žalovaný podle soudu ve svém rozhodnutí v souladu

se zákonem odůvodnil své rozhodnutí o neexistenci důvodu pro udělení azylu jak z hledisek vyplývajících z ust. § 12 cit. zákona, tak z hledisek vyplývajících z ust. § 13 a § 14 cit. zákona. Rovněž výrok o neexistenci překážek vycestování ve smyslu ust. § 91 cit. zákona považoval soud za správný. Jako nedůvodnou posoudil soud i námitku stěžovatele, že záznam pohovoru se stěžovatelem vykazuje závažné vady, které zkreslují pohled na jeho žádost o azyl, neboť soud podle odůvodnění rozsudku nemá důvod pochybovat o průběhu pohovoru za situace, kdy stěžovatel svým podpisem stvrdil, že byl seznámen s obsahem protokolu o pohovoru ve svém mateřském jazyce, souhlasí s ním a nežádá jeho doplnění či změny. Z uvedených důvodů krajský soud uzavřel, že napadené správní rozhodnutí je v souladu se zákonem, a proto žalobu jako nedůvodnou podle ust. § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl. V odůvodnění rozsudku krajský soud rovněž uvedl, že vzhledem k tomu, že stěžovatel nesouhlasil, aby o věci samé soud rozhodl bez jednání, bylo ve věci nařízeno jednání, na které se však stěžovatel nedostavil. Jeho právní zástupce stěžovatele omluvil z důvodu nemoci a požádal o odročení jednání, protože se stěžovatel chce jednání zúčastnit. Soud s odkazem na ust. § 50 věta první s. ř. s. uvedl, že s ohledem na skutečnost, že stěžovatel je zastoupen advokátem a při přezkoumání soud vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, nepovažoval přítomnost stěžovatele při jednání za důležitou, a proto bylo jednáno v jeho nepřítomnosti.

V kasační stížnosti uplatňuje stěžovatel důvod uvedený v ust. § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., konkrétně vadu řízení před soudem, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé. Tuto vadu spatřuje v postupu krajského soudu, který provedl jednání nařízené na 6. 11. 2003 bez jeho účasti, ačkoliv se řádně omluvil, neboť se jej nemohl pro nemoc zúčastnit. Stěžovatel přitom trval na své osobní účasti, neboť nabízel soudu svůj vlastní výslech jako důkaz v předmětné věci. Přes žádost právního zástupce stěžovatele o odročení jednání soud neuznal uvedený důvod jako dostatečně důležitý ve smyslu ust. § 50 s. ř. s. Z uvedených důvodů stěžovatel navrhuje Nejvyššímu správnímu soudu, aby rozsudek krajského soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. Zároveň požádal, aby jeho kasační stížnosti byl přiznán odkladný účinek, neboť právní následky napadeného rozhodnutí vedoucí k povinnosti stěžovatele opustit území České republiky by pro něj znamenaly nenahraditelnou újmu.

Ze soudního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že Krajský soud v Brně v rámci řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného vyzval stěžovatele, aby se vyjádřil k možnosti rozhodnout bez nařízeného jednání. V replice k této výzvě stěžovatel uvedl, že nesouhlasí s tím, aby soud rozhodl o žalobě bez nařízeného jednání, neboť jednání chce být přítomen a provést zde důkaz vlastní výpovědí. Krajský soud nařídil jednání na 6. 11. 2003. Podle úředního záznamu ve spise sdělil dne 5. 11. 2003 právní zástupce stěžovatele telefonicky soudu, že se stěžovatel k jednání nařízenému na 6. 11. 2003 nedostaví, neboť je nemocný. Z protokolu o jednání konaném dne 6. 11. 2003 Nejvyšší správní soud zjistil, že před zahájením jednání zástupce stěžovatele, který se k jednání dostavil, uvedl, že se k němu do advokátní kanceláře dostavila jemu neznámá osoba, která předložila potvrzení o nemoci stěžovatele, pro kterou byl vyšetřen dne 3. 11. 2003 s tím, že by se stěžovatel chtěl jednání zúčastnit, a proto žádá soud, aby jednání bylo odročeno. Dále je v protokolu uvedeno, že po přečtení úředního záznamu ze dne 5. 11. 2003 a po poradě senátu bylo prohlášeno usnesení o tom, že bude jednáno nadále v nepřítomnosti stěžovatele. Z protokolu Nejvyšší správní soud rovněž zjistil, že zástupce stěžovatele ani zástupce žalovaného nepřednesli jakékoliv konkrétní návrhy na provedení důkazů a soud usnesením prohlásil, že další důkazy se provádět nebudou a dokazování se považuje za skončené. Ve spise je rovněž založeno potvrzení vydané MUDr. R. Č., praktickým lékařem v B., podle

něhož byl stěžovatel dne 3. 11. 2003 vyšetřen pro vysokou teplotu a bolesti v krku, s diagnózou Tonsillitis catarrhalis ac., byl mu doporučen klidový režim a nařízena kontrola na 10. 11. 2003.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v rozsahu důvodu uplatněného v kasační stížnosti a dospěl k závěru, že tato kasační stížnost není důvodná.

Podle ust. § 49 odst. 3 s. ř. s. neúčast řádně předvolaných účastníků řízení nebrání projednání a skončení věci, nejsou-li důvody pro odročení podle § 50. Podle ust. § 50 s. ř. s. může být jednání z důležitých důvodů odročeno. Soud může odročit jednání též tehdy, jestliže to účastníci shodně navrhnou. Podle ust. § 52 odst. 1 s. ř. s. soud rozhodne, který z navržených důkazů provede, a může provést i důkazy jiné. Podle ust. § 131 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“) může soud důkaz výslechem účastníků nařídit, jestliže dokazovanou skutečnost nelze prokázat jinak a jestliže s tím souhlasí účastník, který má být vyslechnut.

Stěžovatel jako jediný důvod své kasační stížnosti uvedl skutečnost, že krajský soud ve věci rozhodl, aniž by odročil jednání, ačkoliv se stěžovatel z tohoto jednání omluvil, neboť se jej nemohl pro svou nemoc zúčastnit. V tomto spatřuje vadu soudního řízení, která měla vliv na zákonnost rozhodnutí ve věci samé. Předmětem sporu je tedy otázka, zda krajský soud měl jednání pro omluvenou nepřítomnost stěžovatele odročit, nebo zda byly dány podmínky pro pokračování jednání ve stěžovatelově nepřítomnosti. Při posouzení této otázky je podle Nejvyššího správního soudu třeba rozlišovat mezi dvěmi situacemi. První otázkou je, zda popsaným postupem soudu nebylo dotčeno právo účastníka řízení, v tomto případě stěžovatele, aby jednání bylo vedeno zásadně v jeho přítomnosti a s možností činit procesní návrhy a vyjádřit se ke všem prováděným důkazům. Toto právo lze považovat za součást práva na spravedlivý proces a na soudní ochranu, která jsou zakotvena v čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, čl. 90 a čl. 96 odst. 2 Ústavy České republiky a čl. 36 a 38 odst. 2 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Toto právo nebylo stěžovateli v daném případě postupem krajského soudu upřeno. Krajský soud totiž v souladu s odmítavým stanoviskem stěžovatele k možnosti soudu rozhodnout bez jednání takové jednání k projednání žaloby nařídil. Stěžovatel si, ačkoliv k tomu nebyl povinen, zvolil pro řízení o žalobě proti správnímu rozhodnutí jako svého právního zástupce advokáta, který byl k nařízenému jednání předvolán, tohoto jednání se zúčastnil a činil v rámci něj jménem stěžovatele procesní úkony. Za této situace nemožnost osobní účasti stěžovatele na nařízeném jednání, byť byla způsobena jeho nemocí a byť stěžovatel navrhl soudu důkaz formou výslechu své osoby, sama o sobě nepředstavuje důležitý důvod pro odročení jednání ve smyslu věty první ust. § 50 s. ř. s. Práva stěžovatele v tomto řízení byla dostatečně hájena zvoleným právním zástupcem účastným na nařízeném jednání a vybaveným k tomu řádnou plnou mocí. Vzhledem k tomu, že krajský soud při posouzení předpokladů pro možnost pokračovat v nařízeném jednání postupoval v souladu s ust. § 50 s. ř. s., když neshledal k odročení jednání důležité důvody, nelze tento jeho postup považovat za vadu řízení, která by mohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí ve věci samé.

Druhou otázkou, kterou je nutno posoudit nezávisle na posouzení dodržení práva na spravedlivý proces a z toho plynoucího práva na to, aby věc byla projednána v přítomnosti účastníka řízení, resp. jeho právního zástupce, je otázka, zda postup krajského soudu, který se rozhodl neprovést důkaz účastnickou výpovědí stěžovatele, zakládá vadu řízení, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé. Při posouzení této otázky vyšel Nejvyšší správní soud ze znění ust. § 52 odst. 1 s. ř. s., které pro účely soudního řízení

správního upravuje základní zásadu provádění důkazů, a ze znění ust. § 131 odst. 1 o. s. ř., které se s odkazem na ust. § 64 s. ř. s. použije i ve správním soudnictví a které stanoví podmínky pro připuštění důkazu formou účastnické výpovědi. Z prvně jmenovaného ustanovení vyplývá, že je to soud, jenž rozhoduje, které důkazy v řízení provede, a v tomto směru není žádným způsobem vázán návrhy účastníků řízení. Volba, zda bude dokazování prováděno a jakými důkazními prostředky, musí být soudem učiněna se zřetelem k základnímu znaku řízení o žalobách proti rozhodnutím správních orgánů, kterým je kontrola rozhodovací činnosti veřejné správy, v rámci níž se vychází ze skutkového stavu zjištěného správním orgánem. Soud provádí vlastní dokazování, je-li třeba ověřit některé ve správním řízení zjištěné skutečnosti nebo je-li jej třeba doplnit v rozsahu nezbytném pro rozhodnutí o věci samé. Jakýkoliv jiný postup by znamenal nepřípustné nahrazování zjištění skutkového stavu správním orgánem. Z ust. § 131 odst. 1 o. s. ř. vyplývá podpůrný charakter důkazního prostředku formou účastnické výpovědi, kterou lze použít pouze tehdy, když s tím účastník řízení, jež má být vyslechnut, souhlasí (tato podmínka byla v daném případě nepochybně splněna), a jestliže dokazovanou skutečnost nelze prokázat jinak. To znamená, že důkaz účastnickou výpovědí má pouze subsidiární povahu, neboť je možné jej provést tam, kde jiné důkazní prostředky k prokázání rozhodné skutečnosti nevedly nebo vést nemohou. Tato zásada ostatně odpovídá zkušenostem, že vlastní výpověď účastníka řízení, který je na své věci nejvíce zainteresován, může postrádat přinejmenším částečně objektivnosti, a proto je k důkazu účastnickou výpovědí potřeba přistupovat s co nejvyšší mírou obezřetnosti. Vzhledem k tomu, že stěžovatel v souvislosti s návrhem důkazu prostřednictvím účastnické výpovědi blíže nespecifikoval, které skutečnosti chce tímto důkazem prokázat, lze důvodně předpokládat, že jím chtěl podpořit svá tvrzení uvedená ve správním řízení. Tato jsou však velmi dobře seznatelná ze správního spisu. Navíc, vzhledem k tomu, že soud je při rozhodování o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu vázán skutkovým a právním stavem v okamžiku vydání napadeného rozhodnutí, jak v této souvislosti správně krajský soud připomíná, nemohl by soud k tvrzením stěžovatele poprvé uvedeným v jeho účastnické výpovědi a neuvedeným ve správním řízení zásadně přihlížet. Vzhledem k těmto skutečnostem má Nejvyšší správní soud za to, že krajský soud zcela v souladu s ust. § 52 odst. 1 s. ř. s. a ust. § 131 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s ust. § 64 s. ř. s. posoudil návrh stěžovatele na provedení důkazu účastnickou výpovědí a rozhodl, že tento důkaz nebude proveden, své usnesení v tomto smyslu řádně odůvodnil, a z tohoto důvodu nelze považovat jeho postup za vadu řízení před soudem, která by mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé.

Nejvyšší správní soud tedy neshledal naplnění důvodu kasační stížnosti podle ust. § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., a proto kasační stížnost dle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl. Vzhledem k rozhodnutí ve věci samé nerozhodoval již o žádosti o přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti.

Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaný správní orgán měl ve věci úspěch, nevznikly mu však náklady řízení o kasační stížnosti přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti. Soud mu proto náhradu nákladů řízení nepřiznal (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** přípustné opravné prostředky (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 15. září 2004

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu